Leader Tunturi-Lappi ry:n

TOIMINTAKERTOMUS 2025

LAATINUT TOIMINNANJOHTAJA TUULI KINNUNEN

SISÄLLYS

1. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUONNA 2023-2025 2
   - Strategian tavoitteiden toteumatilanne 2
   - Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet 3
2. LEADER-RYHMÄN OMA TOIMINTA JA LAATUTYÖ 6
3. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ 7
4. TAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE 8
5. YHDISTYS JA SEN RESURSSIT 9

Strategian toteuttaminen vuonna 2025

1.1 STRATEGIAN TAVOITTEIDEN TOTEUMATILANNE

Leader Tunturi-Lapin strategia Tarinoiden Tunturi-Lappi on edennyt hyvin, ja vuoden 2025 loppuun mennessä rahoituskiintiöstä on sidottu 32 % eli 1 825 043 euroa hallituksen päätösten myötä.

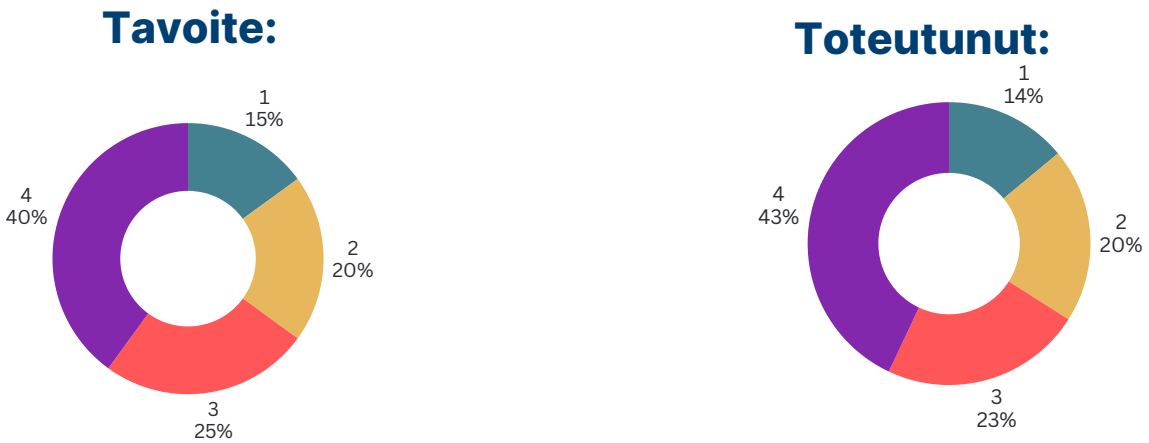
Strategian läpileikkaavat teemat – paikallisuus, innovatiivisuus, saavutettavuus, digitalisaatio, ympäristö ja tasa-arvo – ovat toteutuneet pääosin hyvin.

Paikallisuus korostuu lähes kaikissa hankkeissa, ja innovatiivisuus näkyy uusina tuotteina, palveluina ja kumppanuuksina.

Saavutettavuus ja digitalisaatio etenevät erityisesti palveluiden kehittämisinä ja kertakorvaushankkeiden kautta.

Tasa-arvo teema tukee erityisryhmien työllisyyttä tai palveluntarjontaan. Tässä painopisteessä hajontaa syntyy jo enemmän erityisryhmien huomioimisen tasossa.

Kestävä kehitys ja ympäristö ovat yhtälailla heikommin toteutettuna, ja erityisesti ympäristöteeman osalta tarvitaan lisää viestintää ja kannustusta, jotta saadaan hankkeita liikkeelle.

Kaavio 1. Ohjelmakauden rahoituksen jakautuminen prosentuaalisesti.

HANKENOSTO:

HYVINVOINTIA ASUKKAILLE

Ylläsjärveläinen uusi yritys Toiminta-Havu pyrkii tuomaan alueelle luovia, uusia palveluita, jotka parantavat alueen asukkaiden toimintakykyä ja hyvinvointia. Yritystoiminta on alkutaipaleella.

Tuen avulla yritys hankkii välttämättömiä työvälineitä yritystoiminnan kehittämiseksi, sekä ostaa asiantuntijapalveluita oman osaamisen vahvistamiseksi.

1.2. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN JA RAHOITETUT HANKKEET

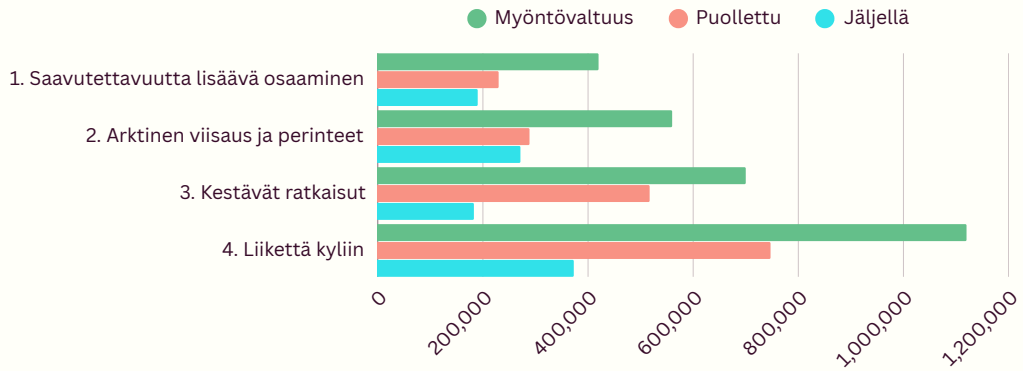
Hakemuksia tullut vireille vuonna 2025 yhteensä 33 kpl. Hallituksen kokouksissa on vuoden aikana käsitelty 57 hakemusta, joista:
- myönteinen hallituksen päätös 25 kpl
- myönteinen ELY keskuksen päätös 44 kpl
- kielteinen hallituksen päätös 14 kpl
- peruttu 1 kpl

1. Saavutettavuutta lisäävä osaamiseen on kiintiöity 420 000 € eli 15 % myöntövaltuudesta. Vuonna 2025 rahoitusta myönnettiin 114 600 €, joista
Yrityshankkeita: 4 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 1 kpl

2. Arktinen viisaus ja perinteet painopisteen kiintiö on 500 000 € eli 20 % myöntövaltuudesta. Vuonna 2025 rahoitettiin 136 960 €, joista
Yrityshankkeita: 4 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 1 kpl

3. Kestävät ratkaisut painopisteen kiintiö on 700 000 € eli 25 % myöntövaltuudesta. Vuonna 2025 rahoitettiin 175 309 € joista,
Yrityshankkeita: 4 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 3 kpl

4. Liikettä kyliin on kiintiöity 1 120 000 € eli 45 % myöntövaltuudesta. Vuonna 2025 rahoitettiin 356 639 € joista,
Yrityshankkeita: 3 kpl
Yleishyödyllisiä kehittäminen: 5 kpl

Kaavio 2. Ohjelmakauden rahoituksen kumulatiivinen jakautuminen ja tavoitteet painopisteittäin.

HANKENOSTO:

LUONNONKOSMETIIKASTA KASVUA

Ylläksen Älykkäät Kylät -hankkeen tavoitteena on etsiä alueella uusia kumppanuuksia ja verkostoja, joiden avulla pyritään löytämään innovatiivisia ratkaisuja siihen, miten kylät voivat auttaa asukkaiden hyvinvoinnissa, kotouttamisessa ja kylien pitovoimassa sekä elinvoiman kehittämisessä. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja kumppanuutta ja luoda alueelle yhteisöllisen kehittämisen toimintasuunnitelma.

Strategiaa toteutetaan rahoitettujen hankkeiden lisäksi vahvasti myös omalla hanketoiminnalla. Vuonna 2025 käynnissä oli kaksi erillistä hanketta.

Leader Tunturi-Lapilla on pitkät perineet ja vahva osaaminen valokuiturakentamiseen liittyvässä tiedottamisessa ja aktivoinnissa. **Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin**-tiedonvälityshankkeen vuosi 2025 alkoi auttaessa syksyllä laajakaistainvestointi- eli kyläverkkohankkeita hakeneita tahoja niin osuuskuntia kuin kuntaverkkoja heidän hankkeittensa edistämisessä. Useat osuuskunnat hakivat hanketta ensi kertaa. Opittavaa oli ja on paljon. Hankkeen kohderyhmänä ovat lappilaisten kylien asukkaat ja sen projektipäällikkönä toimii Annika Lompolo.

Kyläverkkohankkeiden hakemista ja toteuttamista helpottamaan tiedonvälityshankkeessa rakennettiin verkkosisältöä https://leadertunturilappi.fi/kylaverkkohankkeen-toteuttaminen/. Sisällön kasaaminen oli projektipäällikön tehtävä. Sivun visuaaliseen ilmeeseen ja rakenteeseen hankittiin ostopalveluna Liehka Oy:ltä osaamista. Työ eteni julkaisuvaiheeseen syksyllä 2025. Sivun tarkoituksena on toimia työkaluna kyläverkkohankkeen hakijalle.

Arktinen Viisaus -hanke käynnisti vuoden 2025 aikana kehittämistoimet sekä alueen yrittäjille että Tunturi-Lapin TKI-toimijoille. Yrittäjille suunnatut tapahtumat Pimeän rajamailla ja Ympärivuotinen Tunturi-Lappi rohkaisivat yrittäjiä innovoimaan hyödyntäen alueen äärimmäisiä olosuhteita sekä ennakointi- ja tutkimustietoa. Pimeän rajamailla -tilaisuus Luosujärvellä syvensi ymmärrystä pimeän tarjoamista elämyksellisistä mahdollisuuksista Aleksi Taipaleen johdolla, kun taas kesän tapahtumassa tutkija Mona Eskola avasi näkökulmia ”uuden luksuksen” muotoiluun.

Hankkeen toisena kohderyhmänä toimii Tunturi-Lapin innovaatioverkosto, jota rakennetaan alueen SYP-verkoston pohjalta. Työryhmä kokoaa yhteen kuntien elinvoima- ja työllisyystoimijat, Leader Tunturi-Lapin, Tunturi-Lapin Kehityksen, ELY-keskuksen ja yrittäjäjärjestöt. Tavoitteena on tuottaa konkreettinen toimintasuunnitelma alueen TKI-toiminnan vahvistamiseksi ja juurruttaa ennakointiosaaminen pysyväksi osaksi verkoston työtä.

Siirtymäkauden toimintarahalla palkattiin määräaikainen työtekijä tekemään **vaikuttavuusviestintää**, jolla nostetaan viime kauden onnistumisia verkkosivujen tarinat-osiossa.

1.3 KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Leader Outokairan kanssa lähdettiin rohkeasti edistämään rajat ylittävää yhteistyötä ja haimme sekä saimme Interreg Auroran small scale hankkeen: Cross-border CLLD along the river. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa rajat ylittävää yhteistyötä kehittämällä yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (CLLD) malli Suomen, Ruotsin ja mahdollisesti Norjan välille. Tällä hetkellä maiden hallinnolliset ja rahoitukselliset rakenteet eroavat toisistaan, mikä vaikeuttaa pitkäjänteistä yhteistyötä. Lisäksi pienillä paikallisilla toimijoilla on haasteita kansainvälisten rahoitusmekanismien hyödyntämisessä, mikä rajoittaa niiden osallistumista rajat ylittäviin hankkeisiin.

Lisäksi vahvistimme kansainvälistä toimintaa muun muassa tutustumalla Itävalta – Italian CLLD malliin (Dolomite Live) kesällä yhteistyössä Ruotsin Leader Tornedalen ja Outokairan kanssa. Toiminnanjohtaja osallistui myös LINC -tapahtumaan Itävaltaan, joka oli inspiroiva ja yhteisöllisyyttä vahvistava kokemus. Tältä reissulta on myös syntynyt useita kutsuja kv-hankkeisiin, joihin nyt ei ole ollut resursseja lähteä. Uudet kontaktit toivoivat myös uutta tapaamistä kevään 2026 LINCtapahtumassa

Toiminnanjohtaja osallistui syksyllä 2025 Murciassa järjestettyyn yhteisötalouden seminaariin RESEES-hankkeen vieraana. Murciassa alan toimijat ovat sopineet laajoista yhteisötalousstrategioista, jotka vahvistavat näkyvyyttä ja kasvua, edistävät kilpailukykyä ja innovaatioita sekä tukevat sosiaalista ja ympäristöllistä kestävyyttä. Matkan tarkoituksena oli oppia Murcian kokemuksista ja soveltaa hyviä käytäntöjä Lapin olosuhteisiin, missä yhteisötalous on vielä vähän tunnettu ja hyödyntämätön toimintamalli. Tavoitteena on vahvistaa paikallisia yhteisöjä ja yhteistyötä sekä tuoda uusia toimintatapoja Lapin kehittämiseen RESEES -hankkeen kautta. Lue lisää: https://lapinamk.fi/blogiartikkeli/yhteisotalous-voi-vahvistaa-myos-lappia-oppeja-espanjanmurciasta/

HANKENOSTO:

KESTÄVYYDEN EDISTÄMINEN

IKestävämpi Kittilä -hankkeen päätavoitteena on ilmastoyhteistyön sekä kestävän kehityksen mukaisten elintapojen ja toimien koordinointi ja aktivointi. Hanke toteutetaan Kittilän kunnan alueella.

Toimenpiteet liittyvät tiedottamiseen, tilaisuuksien järjestämiseen sekä ympäristökasvatukseen. Tuloksina syntyy muun muassa neuvonta- ja viestintämateriaalia, yhteiskompostointirinkejä, Kestävästi kittiläläinen ekoajokorttikonsepti, tapahtumia sekä verkostoitumista.

3. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Vuoden aikana toteutettiin laaja kirjo aktivointitoimia eri kohderyhmille. Yrityksille suunnattiin muun muassa yritysvaihdosfoorumi, yritystukiesittelyjä, osallistuttiin kuntien omiin yritystapahtumiin, sekä osallistuminen Nordic Business Forum -tapahtumaan. Yhdistyksille järjestettiin Yhdistysfoorumeita kunnissa sekä From Past to Purpose -seminaari hankeyhteistyönä. Lisäksi Leader oli vahvasti mukana laajoissa alueellisissa tapahtumissa, kuten Lapin kylätoimintapäivillä (Äkäslompolo), Lapin Matkailuparlamentissa (Muonio) ja Tunturi-Lapin koulutus- ja työelämämessuilla (Muonio) sekä Oman kylän ympäristötekoja -tapahtumassa (Rovaniemi).

Erityisen merkittävä strateginen avaus oli osallistuminen Nordic Business Forum -tapahtumaan. Tapahtuman vaikutus konkretisoitui, kun yksi osallistujayrittäjä toteutti heti tapahtuman jälkeen pitkään suunnitteilla olleen investoinnin. Tämä heijastaa Leader Tunturi-Lapin visiota edistyksellisestä toiminnasta: tulevaisuususkon ja rohkeuden vahvistaminen on osa ennakoivaa aluekehittämistä.

RESEES-verkoston kautta yhteistyö syveni erityisesti Lapin liiton ja älykkään erikoistumisen strategiatyön suuntaan. Leader asemoitui entistä vahvemmin osaksi alueellista kehittämisrakennetta.

Paikallistasolla yhteistyö kuntien, Tunturi-Lapin Kehitys Oyn sekä oppilaitosten kanssa vahvistui. Uusi toimisto REDUn kiinteistössä lisäsi arjen vuorovaikutusta ja madalsi yhteistyökynnystä alueen toimijoiden, kuten ammatillisen koulutuksen ja kansalaisopiston kanssa.

Kansainvälisesti verkostot laajenivat ja syvenivät. Yhteistyö Ruotsin ja Itävallan suuntaan vahvisti CLLD-mallin kehittämistä ja loi pohjaa tuleville rajat ylittäville hankkeille.

Uusia toimijoita saatiin mukaan erityisesti suurten tapahtumien kautta. Leader-ryhmän rooli alueella kehittyi entistä selvemmin kehittäjäkumppaniksi, verkostojen kokoajaksi ja strategiseksi sparraajaksi, ei pelkästään rahoittajaksi.

Parannettavaa: Laatutyön systematisointi ja dokumentoinnin vahvistaminen, vaikuttavuuden mittariston selkeyttäminen, sisäisen kehittämistyön ja ulkoisen aktivoinnin tasapainottaminen.

2. Leader-ryhmän oma toiminta ja laatutyö

TOIMINNAN SISÄLTÖ

Vuosi 2025 oli Leader Tunturi-Lappi ry:lle oli kokonaisuutena erittäin aktiivinen. Toiminta kohdentui systemaattisesti strategian eri painopisteisiin.

Leader toimii ketteränä välittäjäorganisaationa, joka yhdistää kylät, yrittäjät, kunnat, kehittämisyhtiöt ja kansainväliset verkostot. Toiminta tuo alueelle ennakoivaa ajattelua ja mahdollistaa kehittämistoimia, jotka eivät syntyisi ilman Leader-ryhmän aktivointiroolia.

Hallitustyöhön panostettiin muun muassa strategiapäivillä huhtikuussa ja lokakuussa. Strategian toteutumista seurattiin aktiivisesti ja hallitusta aktivoitiin osallistumaan kehittämistyöhön yhdessä henkilöstön kanssa.

Kehittämistyötä tuettiin osallistumalla aktiivisesti maaseuturahoituksen ajankohtaisinfoihin, Leader-päiviin ja työhyvinvointitapahtumiin, jotka lisäsivät tiimityötä ja verkostotyöskentelyä.

Laatutyötä jatkettiin määrätietoisesti. Toiminnan kehittämistä vahvistettiin sparrausyhteistyöllä Leader Aisaparin kanssa. Toiminnanjohtajien välinen vertaisoppiminen yhdisti kokemusperäisen Leader-osaamisen ja uuden ajan kehittämisotteen. Tämä yhteistyö syvensi ymmärrystä toimintamallien kehittämisestä, hallinnollisesta laadusta ja strategisesta johtamisesta. Samalla tunnistetaan, että toiminnan korkea aktivointitaso on osittain hidastanut laatutyön systematisointia. Dokumentoinnin, prosessikuvauksien ja vaikuttavuusmittareiden selkeyttämiseen tarvitaan jatkossa lisää resursseja ja rakenteellista panostusta.

Kokonaisuutena vuosi oli vahvan kehittämisen vuosi. Leader Tunturi-Lappi toimi aktiivisena kumppanina, verkostojen kokoajana ja alueellisen tulevaisuusajattelun vahvistajana.

SEURANTATIEDOT:

TOIMINNAN VUOSI 2025 LUKUINA

- 25 kpl aktivointi-, info ja sidosryhmätilaisuuksia
- Työllisti 4,3 henkilötyövuotta
- 4 100 vierailua verkkosivuilla
- 2 470 seuraajaa some-kanavissa
- 2 omaa hanketta

4. Tavoitteet seuraavalle vuodelle

Tarinoiden Tunturi-Lappi strategian viestintää vahvistetaan palkkaamalla 10% viestintäkoordinaattori, joka aktivoi erityisesti yhteisöjä toteuttamaan strategian painopisteitä. Jatketaan vuoden 2025 aktiivista some- ja verkkosivuviestintää. Tuodaan punainen lanka yhdistyksen viestintään ja nostetaan hyviä hanke-esittelyjä.

Hanketoiminnassa toteutetaan suunnitelmallisesti käynnissä olevat hankkeet. Näihin kuuluu "Arktinen viisaus" -hanke ja Kyvykkäät kyläverkot, joka on koko Lapin kokoinen valokuidun aktivointihanke. Lisäksi toteutetaan Kyläkompassi -hanketta, jonka tavoitteena on aktivoida toiminta-aluetta toteuttamaan strategian mukaisia hankkeita ja toimintaa.

Kansainvälistä yhteistyötä laajennetaan etsimällä uusia kumppaneita ja hyödyntämällä aiemmin tunnistettuja verkostoja. Tavoitteena on oppia muilta Leader-ryhmiltä toimintatapoja, joita voidaan soveltaa omassa työssä. Osallistuminen koulutuksiin ja tapahtumiin tukee tätä oppimista.

NuorisoLeader-rahoitusta edistetään näkymällä aktiivisesti kylissä, kouluissa ja sosiaalisessa mediassa. Leader Tunturi-Lappi ry näkyy tulevana vuonna aktiivisesti kylien tapahtumissa ja somessa nostetaan hyviä hankkeita. Verkostoissa toimitaan aktiivisesti, erityisesti kuntayhteistyötä vahvistetaan sekä SYP -verkoston vaikuttavuutta.

1. **Viestintä**
   - Yhteisöjen aktivointi
   - Aktiivinen some- ja verkkosivuviestintä
   - Vaikuttavuusviestintä
   - Leader-toiminnan 30 juhlavuoden nostaminen kansallisen suunnitelman mukaisesti

2. **Strategiatyö**
   - Tuodaan strategiaa lähemmäksi hakijaa
   - Panotetaan strategian täysimääräistä toteutumista
   - Omat hankkeet toteuttavat vahvasti strategiaa

3. **Jatkuvuus**
   - Luodaan toimintamalleja, jotka tukevat arkityötä
   - Vahvistetaan hallitustyötä
   - Nuorten aktivointi

4. **Kansainvälinen toiminta**
   - Osallistutaan kansainväliseen toimintaan aktiivisesti
   - Luodaan edellytyksiä kansainväliselle toiminnalle alueella

Jatketaan tulevan ohjelmakauden vaikuttamistyötä niin toiminta kuin maakunnan alueella. Kansainvälistä toimintaa toteutetaan olemassa oleva Interreg Aurora -rahoitteinen Cross-Border CLLD Along the River hanketta suunnitelman mukaisesti. Lisäksi kartoitetaan aktiivisesti muita kvhankemahdollisuuksia, etenkin sellaisia, joissa nuoret ovat keskiössä.

5. Yhdistys ja sen resurssit

Yhdistyksen taloustilanne on vakaa ja toiminta pysynyt hyvässä vauhdissa henkilöstövaihdosten jälkeen.

- **Toiminnanjohtaja Tuuli Kinnunen**
- **Hankeneuvoja Helena Nevalainen**
- **Projektipäällikkö Annika Lompolo,**
  - Valokuidulla elämää ja turvaa Lapin kyliin -hanke 10/2023- 31.11.2025
- **Projektipäällikkö Saana Peurasaari**
  - Arktinen viisaus -hanke 10/2024 - jatkuu
- **Viestintäasiantuntija Fanni Alavuotunki**
  - 2014-2022 kauden vaikuttavuusviestintää 10/2024-30.3.2025

Hallitus kokoontui vuonna 2025 kuusi kertaa, minkä lisäksi järjestettiin kaksi sähköpostikokousta ja kaksi strategiapäivää.

Jäsenmaksun maksaneitä jäseniä oli

- Henkilö 6
- Perhe 2 (+6)
- Yritys/yhdistys 9
- Kunta 4

YHTEENSÄ 23 kpl

Jäsenille lähetetään vuosittain jäsenkirje uutiskirjeen muodossa sekä kutsut kevät- ja syyskokouksiin. Hallituksessa on 2 alle 30 vuotiasta.

	JULKISHALLINTO	YHDISTYKSET & YRITYKSET	MAASEUDUN ASUKKAAT
Enontekiö	**Sari Norrgård** varalla Jarmo Näkkäläjärvi	**Taru Mäkitalo** varalla Elina Rousu-Karlsen	**Tuija-Maria Alamattila** varalla Pekka Ahopelto
Kittilä	**Merja Korva** varalla Oula Vuolli	**Anna Hakala** varalla Marita Seppälä	**Miia Ritola** varalla Mia Kujala
Kolari	**Helena Kaikkonen tiensuu** varalla Johanna Kiili	**Minja Aro** varalla Pasi Koivumaa Jani Modig (1.6. alkaen)	**Hanna-Riina Vuontisjärvi (pj)** varalla Oona Laihola
Muonio	**Maria Pietikäinen** varalla Sakari Silén	**Henri Annila** varalla Kristiina Suninen	**Kerttu Vesterinen** varalla Milla Alatalo